

“Je moet even een sluis gaan maken”

Uniek monument gerestaureerd...

Andries van den Broek, bedrijfsleider bij Koninklijke Woudenberg, praat er heel nuchter over nu de klus geklaard is. “Je gaat eerst maar is even kijken wat het is als je zo’n opdracht krijgt”, zegt hij, staande naast de nog maar net opgeleverde schutsluis aan de Boterdorpse Verlaat in Rotterdam Hillegersberg. Een uniek monument is het en de eerste schutsluis met puntdeuren die door zijn bedrijf is gerestaureerd. Want, het uit 1773 daterende verlaat verkeerde in een erbarmelijke staat.

Drooglegging

Een inspectie van het monument zelf wijst al snel uit dat, ondanks het groot onderhoud dat er in het verleden meerdere keren heeft plaatsgevonden, het verval nu wel heel erg is. “De eerste gang die je maakt”, vervolgt Van den Broek, “gaat naar het archief, om te zien of er iets van bekend is en of er misschien nog tekeningen zijn. Tenslotte moet je ergens beginnen.” Als het project dan uiteindelijk in kaart is gebracht kan worden begonnen.

Samen met Bureau Delfgou, die een belangrijke adviesrol vervuld bij de restauratiewerkzaamheden, wordt besloten om de gehele sluis droog te leggen. Daarvoor is allereerst een stalen damwand (bouwkuip) rond de schutsluis aangebracht. Want, pas wanneer het water weg is kun je vaststellen of er sluisonderdelen zijn die nog bruikbaar zijn, doordat ze altijd onder water hebben gestaan. De sluis bestaat grotendeels uit een houten bodem. Uiteindelijk valt de totale kwaliteit van de sluis erg tegen, waarop is besloten de Sluis te restaureren.

In een vroeg stadium is het hout besteld. Houtafmeting van een dergelijke omvang vind je niet zomaar dus dat moet speciaal gemaakt worden. En hoewel de oorspronkelijke sluis veel eikenhout bevatte, kiest men voor de restauratie Azobé.

Speciale houtsoort uit Afrika

*Azobé is een keiharde duurzame houtsoort uit de tropen die veelal wordt gebruikt voor het maken van zware constructies die tegen een stootje moeten kunnen. De kleur van het hout is een beetje paarsbruin en de boom waaruit het verkregen wordt heet *Lophira alata*. Deze groeit in West en Midden Afrika en bereikt meestal een hoogte van ca. 50 m.*

Bijzondere maatregelen

Het moet gezegd dat de samenwerking met de omwonenden goed is verlopen. Gert Wagenveld van Bureau Delfgou legt uit dat met een trillingsvrij systeem is gewerkt voor het trillingsvrij plaatsen

van de stalen damwand in de grond om de sluis heen. De omliggende woningen werden via een monitoring system nauwlettend bewaakt en vooraf aan een deskundig onderzoek onderworpen, teneinde eventuele gevolgschade vast te kunnen stellen. Alles is echter zonder problemen verlopen. eenmaal drooggelegd werd duidelijk dat restauratie noodzakelijk zou zijn.

Noodspui

Omdat tijdens de restauratiewerkzaamheden ook de waterversing gewoon moest doorgaan werd een tijdelijke omleiding gemaakt, zodat er gedurende de restauratie toch kon worden gespuid.

Je kunt welhaast spreken van een reconstructie nu het werk gedaan is en de “nieuwe” schutsluis weer een waar pronkstuk vormt tussen Strekkade en Rotte. De constructie kan worden vergeleken met een raamwerk (jukken), waardoor de druk van de naastgelegen grond wordt opgevangen. Het is een klassiek meesterwerk waarbij volledig traditioneel is gewerkt. Er zijn uitsluitend pen- en

Over de functie van de sluis

Behalve dat de sluis of verlaat werd en nog wordt gebruikt voor het spuien van water op de rivier is het waterwerk in het verleden ook gebruikt om doorgang te verlenen aan de zogenaamde spoelingschuiten. Deze schepen, afkomstig uit Schiedam, brachten uitgetrokken en afgewerkte mout, spoeling geheten, van de jeneverdistilleerderijen naar de aan de Strekkade grenzende landerijen; waar het als veevoer werd afgeleverd.

Archief: Kerkhof en Bakker, Veevoerders

gatverbindingen toegepast en ook het bestaande smeedwerk werd gestraald en opnieuw gebruikt. De bediening van de sluisdeuren gebeurt volledig handmatig met kettingen. In de sluisdeuren zelf is ook weer het oorspronkelijke rinkel aangebracht waarmee het waterpeil aan weerszijden van de deuren gelijk kan worden gemaakt, waarna de deuren kunnen worden geopend. Natuurlijk zijn bij de huidige werkzaamheden moderne en mechanische technieken toegepast, waardoor dit ambachtelijk staaltje toch ook een eigentijds tintje heeft gekregen.

Zowel de Gemeente Rotterdam, het Hoogheemraadschap en de deelgemeente Hillegersberg Schiebroek kunnen trots zijn op het herstel en behoud van dit stukje cultureel erfgoed. En zeker de mensen die aan dit project hebben gewerkt. Koninklijke Woudenberg en Bureau Delfgou hebben de nodige ervaring opgedaan tijdens de restauratiewerkzaamheden, welke in de toekomst van pas zou kunnen komen. "Want", zo merken beide heren op, "in Bleiswijk is er een vrijwel vergelijkbare sluis, die ook in slechte staat verkeerd."

Ondernemen met in het vizier: behoud van cultureel erfgoed

Zowel Koninklijke Woudenberg BV als restauratie aannemer en Bureau Delfgou als restauratiearchitect en adviseur zijn gespecialiseerd in projecten op het gebied van restauratie-, herstel- en -advieswerkzaamheden van monumentale bouwwerken. Beide bedrijven hebben ervaring als het gaat om dit soort specialistische projecten. Zeer recent kan worden genoemd de restauratie van het Rijksmuseum, maar ook het Stadhuis en de Remonstrantse Kerk in Rotterdam. Bureau Delfgou is momenteel betrokken bij de restauratie van de Bourgondische toren en Donjon op kasteel eiland te Wijk bij Duurstede, kademuren te Kampen en Hasselt, diverse kerken en landgoederen.

Meer weten; www.koninklijkewoudenberg.nl en www.delfgou.nl

